

сприяє розвитку творчих талантів, мистецтва, літератури та інших культурних галузей, що сприяє культурному розквіту країни. На зовнішньому рівні, розповсюдження національної культури в інших країнах допомагає встановлювати партнерські стосунки та сприяє дипломатичним зусиллям. Культурна дипломатія може використовуватися як інструмент для підтримки добробуту та популяризації країни, а також для підвищення престижу та впливу на міжнародній арені. Культурні обміни, фестивалі, виставки, виконання музичних творів та інші події, пов'язані з національною культурою, сприяють зміцненню довіри та співпраці між країнами.

Отже, національна безпека країни базується на культурі та ідентичності, що мають стратегічне значення як необхідні компоненти. Забезпечення національної безпеки країни не обмежується лише військовою сферою, а також включає збереження самобутньої культури та національної ідентичності. Культура та національна безпека є тісно пов'язаними аспектами, оскільки збереження культурної спадщини сприяє формуванню почуття гідності та єдності серед народу, а також сприяє встановленню партнерських стосунків з іншими країнами. Зміцнення ролі країни у світовому культурному просторі має важливе значення для підтримки національної ідентичності, розвитку творчих потенціалів та підвищення престижу країни на міжнародній арені. Залучення особистості до національної культури та розвиток загальнонаціональної ідентичності сприяють формуванню патріотичної самосвідомості, міжнаціональній гармонії та соціальній стабільності. Таким чином, забезпечення національної безпеки країни включає не лише фізичну захищеність, але й збереження та розвиток культурної спадщини та національної ідентичності.

Список використаних джерел:

1. Глушаниця Н.В., Конопляник Л.М., Пришупа Ю.Ю., Шостак О.Г., Колісниченко А.В., Харицька С.В. Роль сформованості національної ідентичності в системі соціальних комунікацій. Соціальні комунікацій суспільства: теоретичні та прикладні аспекти: *монографія* / під заг. ред. А.Г.Гудманяна, С.М.Ягодзинського. К. Талком, 2020. С.176-231.
2. Горінов П.В. Становлення національної ідентичності українців як основа національної безпеки української держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №10. С.26-30.

Тахтарова К.А., к.е.н., доцент,
Маріупольський державний університет,
Київ, Україна

**НАПРЯМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ БЕЗПЕРЕРВНОГО
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ**

Takhtarova K., PhD, Associate Professor,
Mariupol State University
Kyiv, Ukraine

DIRECTIONS OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF CONTINUOUS VOCATIONAL EDUCATION IN UKRAINE

***Abstract.** The report is devoted to highlighting the directions of development of continuous education in Ukraine. The largest field of application of continuous education is continuous learning, continuous learning of new knowledge, modern technologies and professional development of personnel. The process of formation and development of the continuous education system and its impact on balancing the labor market of Ukraine is an extremely important factor in the smooth growth of the country's economy and the professional competence of a specialist.*

Окрім вже відомих типів освіти, як формальна, неформальна та інформальна, стали активно з'являтися нові типи освіти: безперервна та неформальна освіта, дистанційне навчання та функціонування віртуальних університетів.

Меморандумом про безперервну освіту Комісії Європейського Союзу було визначено шість основних напрямів розвитку безперервної освіти, що згруповані в табл.1.

Таблиця 1 Напрями розвитку безперервної освіти

1	Нові базові знання і навички для всіх. Метою даного напрямку є представлення загального безперервного доступу до освіти з метою отримання і вдосконалення умінь і навичок, необхідних для «життя» в інформаційному суспільстві
2	Збільшення інвестицій в розвиток людських ресурсів передбачає відчутне збільшення інвестицій в розвиток людських ресурсів, з метою підняття пріоритету найважливішого надбання Європи — людей.
3	Інноваційні методики навчання і вивчення мають на меті запровадження розробок нових технологій навчання для системи безперервної освіти.
4	Принципово нова система оцінки отриманої освіти. Мета — корінним чином змінити підходи до розуміння і визнання навчальної діяльності і її результатів, особливо у сфері неформальної і неявної освіти.
5	Розвиток наставництва і консультування. Акцентувати увагу на важливості забезпечення кожному індивідууму вільний доступ до освітньої інформації і до необхідних консультацій і рекомендацій.
6	Наближення освіти до місця проживання. Наблизити можливості отримання освіти до місця проживання за допомогою мережі навчальних і консультаційних пунктів, використовуючи сучасні інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ)

Джерело:[1]

Безперервне навчання сприятиме створенню на підприємствах усіх форм власності і галузей функціонування освітніх осередків: навчання для нових

працівників; обмін навиками продуктивної праці; залучення до виробничо-навчального процесу викладачів з освітніх закладів. Як свідчить досвід розвинених країн та провідних вітчизняних підприємств, витрати на професійне навчання є оптимальними в обсязі 3-4 % від фонду заробітної плати; інвестиції в персонал, створення умов для професійного зростання працівників та підвищення їх готовності вирішувати проблеми дають високу віддачу при забезпеченні національних інтересів країни [2. с.129].

Важливим завданням сучасної освіти є не надання готових знань, а формування навиків у здобувачів освіти у пошуку цих знань, оволодіння ними. Тому освіта сучасності здійснює перехід до концепції «навчання впродовж життя». В Україні практично всі здобувають освіту через первинну підготовку, і можна стверджувати, що у нас формуються лише зародки освіти впродовж життя. Більшість населення припиняє підвищувати свою освітню підготовку десь у 35 років [2].

Україна знаходиться в кластері з найнижчою ефективністю державного регулювання освіти та на етапі її реформування.

Основана суть реформи децентралізації в освіті передбачає передачу функцій управління від вищих органів влади до безпосередньо органів місцевого самоврядування (територіальним громадам). Проте основні функції щодо зміни загального вектору розвитку освіти, формування освітньої політики та її стратегічних цілей залишається за урядом України, зокрема за МОН України, що наразі відповідає загальним тенденціям у світі.

Децентралізація відносин між центральною владою і місцевим самоврядуванням в Україні відкриває нові можливості і дозволяє виділяти серйозні ресурси на розвиток громад. Базовим ресурсом благополуччя і процвітання громад стає соціальний капітал громади: люди, що проживають в громаді, із ціннісними орієнтаціями, освітньо-професійною підготовкою, соціальною активністю та внутрішніми комунікаціями. Тому органи ОТГ максимум зусиль і значну частку ресурсів виділяють саме на сприяння природування цього людського капіталу. Коли до цієї справи ще активно долучається бізнес та «третій сектор» через інституції громадянського суспільства така громада має всі шанси швидкого розвитку [3].

Вивчення досвіду деяких країн Європи щодо організації професійної освіти, зокрема, такої її складової як безперервне навчання, виокремлення певних механізмів, елементів, принципів, які забезпечують ефективне функціонування економічної системи держави та її забезпечення людськими ресурсами необхідної кваліфікації, дає можливість рекомендувати їх застосування в Україні.

Зокрема в контексті реалізації принципу безперервності освіти доцільним є створення системи навчання дорослого населення як окремої компоненти системи освіти з відповідними нормативно-правовим забезпеченням.

Українською асоціацією освіти дорослих розроблено проекти документів: Концепція навчання та освіти дорослих в Україні; Методичні рекомендації щодо

розроблення стратегій з впровадження культури навчання та освіти дорослих на місцевому рівні та інші [4]. Готується проєкт Закону України «Про освіту дорослих», який Міністерство освіти України запропонувало для громадського обговорення.

При цьому держава має заохочувати організацію професійного навчання та розвитку працівників на підприємствах та компенсувати частину витрат на професійну освіту, застосовуючи, зокрема, механізми для стимулювання участі підприємств у професійній освіті персоналу через податкові пільги та створення відповідних фондів. Представимо імперативи розвитку безперервного навчання в Україні:

- прийняття профільного закону, розроблення плану дій з освіти дорослих, який має бути інтегрованим у стратегічні державні освітні програми і програми подолання бідності, зубожіння населення;
- формування потреби та здатності особистості до самоосвіти;
- трансформація системи фінансування навчання дорослого населення;
- визначення напрямів використання усіх видів ресурсів (організаційних, фінансових, інформаційних, інституційних, інструментальних, науково-методичного забезпечення);
- розвиток системи навчання за допомогою комп'ютерних технологій у режимі реального часу;
- пропонування закладам освіти більш широкого діапазону спеціальностей для підтримки всіх видів зайнятості та місцевих підприємців;
- збільшення числа організацій, що зможуть надавати освітні послуги;
- залучення до розроблення і оцінювання освітніх програм роботодавців та органів місцевого самоврядування, посилення їх співпраці із закладами вищої освіти у підготовці фахівців;
- оптимізації системи перепідготовки працівників і підвищення їх кваліфікації;
- створення на виробничих підприємствах освітньої активності: навчання нових працівників; обмін передовим досвідом; навчання із залученням викладачів із ПТО та ЗВО, системно забезпечуючи безперервність навчання, з поступовим переходом до стадії організації, що навчається);
- створення та розвиток корпоративних університетів;
- створення навчальних онлайн-платформ із урахуванням специфіки наукового напрямку;
- держава має заохочувати організацію профнавчання та розвитку працівників на підприємствах та компенсувати частину витрат на профосвіту через податкові пільги та створення відповідних фондів;
- подальший розвиток НОД та університетів третього віку.
- створення мережі народних університетів (некомерційних організацій) – провайдерів освіти дорослих у сільській місцевості.
- наближення освіти до місця проживання, використовуючи сучасні інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ)

Освіта впливає на усі сторони життя суспільства, оскільки готує спеціалістів для усіх галузей економіки: економічній, гуманітарній, військовій, технічній, технологічній, фінансовій, політичній, екологічній, інформаційній та інших сферах. Освітня сфера не може бути винятком із наведеного вище переліку, адже вона має ключове значення для усіх інших сфер соціально-економічного життя суспільства [5].

Список використаних джерел:

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021 – 2031 роки URL: <http://reform.org.ua/>
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Васильєва Т.А., Воронцова А.С., Майборода Т.М. Особливості державного регулювання галузі освіти в контексті формування соціальної держави. Економічний аналіз. 2018. Т. 28. №4. С. 9-16.
4. Андреев М. Чому потрібен закон про освіту дорослих. УП Життя. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2019/08/19/237921/>
5. Яблочников С. Л. Теоретичні аспекти безпеки системи освіти. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*: зб. наук. праць Укр. інж.-пед. акад. Харків, 2012. Вип. 37. С. 13–17.

Терещенко С.І., к.філол.н., доцент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна

МОВНИЙ ДЕРЖАВОПРОСТІР УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Tereshchenko S.I., Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman,
Kyiv, Ukraine

LINGUISTIC STATE SPACE OF UKRAINE: CHALLENGES AND THREATS OF MODERNITY

***Abstract.** The problems of countries related to language issues have been updated. Some trends in the functioning of the Ukrainian language as a state language are considered, and the positive aspects of its use are emphasized. The main challenges and threats to the Ukrainian language as a state, caused by external globalization and internal social processes, have been identified.*

Проблеми, пов'язані з мовним питанням, актуальні сьогодні передусім для поліетнічних і відповідно багатомовних країн. Соціальні й політичні негаразди, зумовлені мовно-етнічними колізіями, призводять до різних